

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

2025 AİLE YILI

ACELE

Sayı : E-72079556-610-16939447

Konu : Soru Önergeleri
(7/25620-7/27056-7/28089-7/28498)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

7/25620 GK 133
7/27056 GK 152
7/28089 GK 162
7/28498 GK 166

- İlgi : a) 24.03.2025 tarihli ve 1602858 sayılı yazınız.
b) 02.05.2025 tarihli ve 1620822 sayılı yazınız.
c) 21.05.2025 tarihli ve 1630684 sayılı yazınız.
ç) 28.05.2025 tarihli ve 1636603 sayılı yazınız.

İlgi yazılar ekinde alınan Tekirdağ Milletvekili Sayın Cem AVŞAR tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/25620, 7/27056, 7/28089 ve 7/28498 Esas Numaralı yazılı soru önergelerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek:

- 1 - 7/25620 Cevap Metni (3 Sayfa)
- 2 - 7/27056 Cevap Metni (5 Sayfa)
- 3 - 7/28089 Cevap Metni (5 Sayfa)
- 4 - 7/28498 Cevap Metni (4 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 06FB3989-7568-436B-9C86-443ED5517A1D

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys>

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA

KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr

Bilgi için: Aynur İLHAN ÇAK
Sosyal Çalışmacı
Telefon No: (312) 705 73 30

Tekirdağ Milletvekili Sayın Cem AVŞAR'e Ait 7/25620 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önermesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımız tarafından çocuklarımızın ve gençlerimizin sağlıklı gelişimini temin etmek amacıyla; çocuklarımızın üstün yararı ilkesi doğrultusunda risklere karşı güçlü ve duyarlı nesiller yetiştirmek üzere koruyucu, önleyici ve destekleyici çalışmalar yürütülmektedir.

Bakanlığımızca çocuk refahını yükseltme hedefi çerçevesinde alandaki sorun ve ihtiyaçlar ile yapılması gereken çalışmaları belirlemek üzere ulusal bir belge ve eylem planının uygulamada birliği sağlayacağı ve faaliyetlerin izlenmesini kolaylaştıracağı değerlendirilmiş olup bu bağlamda “2023-2028 Türkiye Çocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planı” hazırlanmıştır.

Çocuklara yönelik her türlü ihmal ve istismar riskinin önlenmesi için Bakanlıklar, Kurumlar, Kuruluşlar ve STK’lar olmak üzere sürece tüm birimler dahil edilmiş olup bahse konu Eylem Planında;

- *Çocukların terkedilmiş binaları kullanmalarını engellemek için gerekli önlemlerin alınması,*
- *Çocuklara yönelik, istismar riskinden korunma eğitimi verilmesi,*
- *Riskin çok sektörlü tespiti ve müdahalesi için düzenlemelerin yapılması, standart uygulama ve bilgi paylaşım prosedürlerinin geliştirilmesi,*
- *Risk altındaki çocuklara ilişkin bildirimleri/başvuruları alma ve değerlendirme yapma sorumluluğu olan Kurum ve kuruluşların değerlendirme kapasitelerinin güçlendirilmesi,*
- *Adli süreçlerde mağdur çocuğun şüpheli/fail/sanık/suçta sürüklenen çocuk ile aynı ortamda bulundurulmamasına yönelik çalışmaların yürütülmesi,*
- *Suçta sürüklenen çocukların cezaevinden tahliye olmadan önce sosyal hayata uyum sağlayabilmelerine yönelik çalışmaların artırılması*

Faaliyet başlıkları yer almakta olup bahse konu faaliyetler kurumlar arası iş birliği ile yürütülmektedir.

Ayrıca Bakanlığımızca her ilde oluşturulmuş *Çocuklar Güvende Ekipleri* aracılığıyla farklı risk gruplarındaki çocukları korumaya yönelik tespit ve müdahale çalışmalarının yanı sıra izleme faaliyetleri yürütülmektedir. Yapılan alan taramaları neticesinde çocuk ve ailenin uygun sosyal hizmet modeline veya destek ve yardımlara yönlendirilmesi sağlanmaktadır.

Bu kapsamda;

- *Sokakta Risk Altında Bulunan Çocuklara Yönelik Çocuklar Güvende Ekipleri* aracılığı ile alan taramaları yapılmakta, tespit edilen çocuk ve ailelere yönelik yürütülen çalışmalar sonucunda çocuk ve ailenin uygun sosyal hizmet modeline veya destek ve yardımlara yönlendirilmesi sağlanmaktadır. Ayrıca çocuğun ailesine rehberlik hizmeti sunulmakta, gerek görülmesi halinde aile hakkında adli işlem başlatılabilmekte ve çocuk kurum bakımına alınabilmektedir.
- *Risk Altında Bulunduğu Okullar Tarafından Değerlendirilen Çocuklara Yönelik Çocuklar Güvende Ekip Çalışmaları* kapsamında okullarda rehberlik servisi, okul yönetimi ve öğretmenlerle yapılan görüşmeler neticesinde okula devamsızlığı gibi göstergelerle yapılan değerlendirmeler sonucunda risk altında olduğu değerlendirilen veya sosyal hizmet müdahalesi gereken çocukların ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik

ailelerle görüşmeler gerçekleştirilmektedir. Görüşmeler sonrası çocuğun ve ailenin ihtiyaçları belirlenerek, buna yönelik koruyucu, önleyici ve destekleyici tedbirler alınmakta, gerekli mesleki çalışmalar gerçekleştirilmekte, çocuğun aile ve okul ortamında takibi yapılmaktadır. Ayrıca okullarda ve aile görüşmelerinde Bakanlığımız hizmetlerine ve ALO 183 Şiddetle Mücadele Hattına ilişkin bilgilendirme çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

- *Risk Altında Bulunan Çocukların İzlenmesine Yönelik Çocuklar Güvende Ekip Çalışmaları*, çocukların önlenebilir risklerden korunması ve sağlıklı gelişimlerinin desteklenmesi amacıyla, koruma kararı kaldırılarak ailesine teslim edilen, suça sürüklenen, ihmal edilen, sokakta çalıştırılan veya diğer nedenlerle risk altındaki çocukların ve ailelerinin uzman ekipler tarafından düzenli aralıklarla izlenerek, durumlarına uygun desteklerden yararlanmalarının sağlanması amacıyla düzenli aralıklarla hane ziyareti yapılarak çocuğun ve ailenin risk ve ihtiyaçları değerlendirilmektedir. Gerektiğinde mesleki müdahale ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarına da yönlendirme yapılmaktadır.

Bakanlığımız sağlıklı nesillerin yetişmesine katkı verebilmek için özellikle çocukları destekler nitelikte yardım programlarına önem vermektedir.

Ayrıca hanelerde çocukların hayat standartlarını yükseltmek ve gelişimlerini desteklemek amacıyla yapılan eğitim yardımları sosyal yardım harcamalarımızın önemli bir bölümünü oluşturmaktadır.

Bakanlığımızca çocukların ihtiyaçlarının karşılanması, ailelerin güçlendirilmesi, geçici olarak yaşanan sosyal ve ekonomik güçlüğü önüne geçilmesi yoluyla çocukların öz aileleri ve yakınları yanında bakımlarının ve desteklenmelerinin sağlanması ile fırsat eşitliğinin oluşturulması amacıyla Sosyal ve Ekonomik Destek Hizmeti (SED) verilmektedir. SED Hizmeti bir sosyal yardım değil, sosyal hizmet modelidir. Ailelerin ekonomik olarak güçlendirilmesinin yanı sıra psikososyal açıdan da desteklenmesini de temel alır.

Bununla birlikte hizmetten yararlanan ailelerden istihdama katılabilecek durumda olanların İŞKUR meslek edindirme kurslarına yönlendirilerek kendi hayatlarını sürdürebilecekleri iş ve meslek sahibi olmalarına çalışılmaktadır.

SED hizmetinin en önemli bileşeni alanda çalışan meslek elemanları tarafından ailenin ihtiyaç duyduğu konularda psikososyal müdahale bileşenidir. Yapılan inceleme ve değerlendirme sürecinde aile içinde sorunların çözülmesi, ailenin ve çocuğun çevreye uyumu, çocuğun okula uyumu ve eğitime devamı, kriz durumundaki kişilere psikososyal destek sağlanması, ailelerin ebeveynlik becerilerinin artırılması vb. konularında mesleki müdahalede bulunmaktadır.

Ayrıca SED Hizmetinin etkinliğini artırmak, ailelerde çocuk ile ilgili farkındalık oluşturmak, çocuklara okul dışı zamanlarını kaliteli ve verimli kullanabilecekleri ortam ve imkânları sunmak, fırsat eşitliğini sağlamak amacıyla 2017 yılında başlatılan “*SED Hizmetinin Etkinliğinin Artırılması (Okul Destek) Projesi*” kapsamında 81 ilde SED Hizmetinden yararlanan ortaokul ve lise çağındaki bulunan çocukların sosyal, kültürel, sportif ve akademik faaliyetlerden faydalandırılması sağlanmaktadır.

Proje ile çocukların boş zamanları, gelişimlerini destekleyecek şekilde yapılandırılmakta, boş vakitlerinde olumsuz ortamlardan/sosyal çevreden ve bunların barındırdığı risklerden korunmaları ve toplum kaynaklarına erişim konusunda fırsat eşitliği sağlanmaktadır.

Ayrıca ihtiyaç duyulan vakalarda 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu gereği danışmanlık, eğitim ve sağlık tedbiri alınabilmektedir.

SED Hizmetine ihtiyaç duyan hanelere, doğrudan çocuklarımızın aile bütünlüğü içerisinde korunması, sağlıklı gelişimleri ve eğitim yaşantılarının desteklenmesi amacıyla Aile ve Sosyal Hizmet Bakanlığı tarafından çocuk odaklı sosyal ve finansal destek programı uygulanmaktadır. (Doğum ve Çoklu Doğum Yardımı (*Doğum Yardımı kapsamında 2. ve 3. çocuklar için hiçbir koşul gerekmeksizin çocuklar 5 yaşını tamamlayıncaya kadar düzenli ödeme yapılır*), Öksüz ve Yetim Yardımı, Asker Çocuğu Yardımı, Öğle Yemeği Yardımı, Engelli Yakını Aylığı, Şartlı Sağlık Yardımları (Sağlık ve Gebelik), Ücretsiz Ders Kitabı, Şartlı Eğitim Yardımları, Yabancılarla Yönelik Şartlı Eğitim Yardımı (YŞEY), Engelli Öğrencilerin Ücretsiz Taşınması, Kur'an Kursu Destek Programı, Eğitim Yardımları Kapsamında Ulaşım Giderlerinin Karşılmasına Yönelik Yardımlar, Öğrenci Barınma-Taşıma-Yemek Yardımı, Genel Sağlık Sigortası Prim Ödemeleri, Eğitim Materyali Yardımı)

Bakanlığımız suç mağduru olması, suça sürüklenmesi, madde bağımlısı olması ve refakatsiz olmaları nedeniyle hakkında koruma ve bakım kararı verilen çocukların kurum bakımından faydalanmalarını ve bu süreçte eğitim ve sağlık durumlarına ilişkin takiplerinin yapılarak alanında uzman meslek elemanlarından psikososyal destek almalarını sağlamaktadır.

Suç mağduru çocuk kavramı 5395 sayılı Kanun ile kurumsal hizmetlerimiz arasına girmiştir. Suç mağduru çocuk, korunmaya ihtiyacı olan çocuk kavramının içinde yer almakta olup 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununda korunma ihtiyacı olan çocuk "*bedensel, zihinsel, ahlaki, sosyal ve duygusal gelişimi ile kişisel güvenliği tehlikede olan, ihmal veya istismar edilen ya da suç mağduru çocuk*" şeklinde tanımlanmıştır.

Suçta sürüklenmesi sebebiyle bakım tedbiri kararı verilen çocuklarımıza korunma, bakım ve psikososyal destek hizmeti vermek üzere Çocuk Evleri Sitelerimiz ihtisaslaştırılmıştır. Bu kuruluşlar, bahse konu çocukların olumsuz yaşam deneyimlerinden kaynaklanan travma ve/veya davranış bozukluklarını giderme amacıyla rehabilitasyon süreci tamamlanıncaya kadar geçici süre bakım ve korunmalarının sağlandığı, bu süreçte aile, yakın çevre ve toplum ile ilişkilerinin düzenlenmesine yönelik çalışmaların yürütüldüğü, kız ve erkek çocuklara yönelik ayrı ayrı yapılandırılan ev tipi sosyal hizmet kuruluşlarıdır.

Korunma ve bakım altında bulunan çocuklara ve ailelerine uygulanmak üzere Psikososyal Destek ve Müdahale Programı olan Anka Çocuk Destek Programı geliştirilerek uygulamaya konmuştur. Anka Çocuk Destek Programı ile çocukların bireysel farklılıkları ve ihtiyaçları dikkate alınarak olumsuz yaşam deneyimlerinden kaynaklanan travmanın en aza indirilmesi, olumlu tutum ve davranış değişikliği oluşturulması hedeflenmektedir.

Diğer taraftan Bakanlığımızca, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları (SYD) aracılığıyla başta 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu olmak üzere 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ve diğer mevzuat hükümleri doğrultusunda çeşitli sosyal yardım programları yürütülmektedir. Yürütülmekte olan sosyal yardım programları düzenli ve süreli nitelikte olmak üzere aile yardımları, barınma ve gıda yardımları, engelli yaşlı yardımları, sağlık yardımları, eğitim yardımları ve proje destekleri olarak sınıflandırılmaktadır.

Bu kapsamda tematik ve kapsayıcı sosyal yardım programları aracılığıyla ihtiyaç sahibi vatandaşlarımız desteklenmekte olup Bakanlığımızca yürütülen sosyal yardım programlarına ilişkin detaylı bilgiler ve veriler Bakanlığımız internet sitesinden takip edilebilmektedir.